

บทที่ ๔

การภาษีอากร

พระราชบัญญัติศุลกากร พุทธศักราช ๒๔๖๕ มาตรา ๕๐ และมาตรา ๕๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๒๕ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ บัญญัติไว้เกี่ยวกับการ นำสินค้าเข้าและส่งออก ดังนี้คือ

" มาตรา ๕๐ ก่อนที่จะนำของใด ๆ ไปจากอารักขาของศุลกากร ผู้นำของเข้าต้องปฏิบัติให้ครบถ้วนตามพระราชบัญญัตินี้ และตามกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับการศุลกากร กับต้องยื่นใบขนสินค้า โดยถูกต้อง และเสียภาษีอากรจนครบถ้วน หรือวางเงินไว้เป็นประกัน ....."

" มาตรา ๕๕ ก่อนที่จะส่งของใด ๆ ออกนอกราชอาณาจักร ผู้ส่งออกต้องปฏิบัติให้ครบถ้วนตามพระราชบัญญัตินี้ และตามกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับการศุลกากร กับต้องยื่นใบขนสินค้า โดยถูกต้อง และเสียภาษีอากรจนครบถ้วน หรือวางเงินไว้เป็นประกัน ....."

ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า สินค้าใด ๆ ก็ตามที่จะนำเข้ามาหรือส่งออกนอกราชอาณาจักรนอก จากจะต้องพิจารณาว่าเป็นสินค้าที่เขาขายเป็นของของหอมหรือของของกำกวม หรือไม่แล้วผู้นำเข้าหรือผู้ส่งออก ก็ยังต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติศุลกากร พุทธศักราช ๒๔๖๕ พระราชกำหนดพิกัตศุลกากร พุทธศักราช ๒๕๐๓ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับระเบียบพิธีการศุลกากร การเสีย ภาษีอากร และระเบียบปฏิบัติอื่น ๆ อีกด้วย

ลักษณะของสินค้าตามพิกัตศุลกากร

ลักษณะของสินค้าที่นำเข้ามาหรือส่งออก ตามพิกัตศุลกากร อาจจำแนกลักษณะของสินค้า ออกเป็น ๔ ประเภทด้วยกัน คือ

๑. ของที่ไม่ต้องเสียอากร
๒. ของที่ได้รับยกเว้นอากร
๓. ของที่ได้รับลดหย่อนอากร
๔. ของที่ต้องเสียอากร

ของที่ไม่ต้องเสียอากร

ของที่ไม่ต้องเสียอากร หมายถึงของใด ๆ ก็ตาม ซึ่งตามพระราชกำหนดพิกัตศุลกากร ได้กำหนดไว้ โดยแนบตัวว่า "ไม่ต้องเสียอากร" ทั้งนี้ไม่ว่าบุคคลใด ๆ จะเป็นผู้นำเข้ามา หรือส่งออกไป หรือเมื่อนำเข้ามาแล้วและได้ทำการจำหน่ายจ่ายโอนไปให้บุคคลอื่น ผู้รับโอนก็ยังคงไม่ต้องเสียอากร เพราะไม่มีเงื่อนไขกำหนดไว้

ตัวอย่างเช่น

๑. ม้ามีชีวิต ตามประเภทพิกัตศุลกากรที่ ๐๑.๐๑ ก.
๒. ลา ลอ มีชีวิต ตามประเภทพิกัตศุลกากรที่ ๐๑.๐๑ ข. ซึ่งใช้สำหรับทำพันธุ์
๓. โค กระบือ มีชีวิต ตามประเภทพิกัตศุลกากรที่ ๐๑.๐๒ ก. ซึ่งใช้สำหรับทำพันธุ์
๔. ถ่านหิน พวกรถบรรทุกเป็นก้อน และเชื้อเพลิงแข็งที่คล้ายกัน ซึ่งผลิตจากถ่านหิน ตามประเภทพิกัตศุลกากรที่ ๒๗.๐๑
๕. ราชอาณาจักรกัมมันตรังสี และไอโซโทปกัมมันตรังสี รวมทั้งสารประกอบอินทรีย์หรือสารประกอบอินทรีย์ของธาตุเคมี และไอโซโทปดังกล่าว ตามประเภทพิกัตศุลกากรที่ ๒๕.๕๐
๖. และอื่น ๆ ฯลฯ

ของที่ได้รับยกเว้นอากร

ของที่ได้รับยกเว้นอากร หมายถึง ของที่ต้องเสียอากรตามพระราชกำหนดพิกัตศุลกากร หากแต่ได้รับการยกเว้นไม่ต้องเสียอากร ทั้งนี้เพราะเหตุที่นำเข้ามาเพื่อใช้เอง โดยบุคคลที่มีสิทธิเช่นนั้น หรือ เพราะเหตุที่นำเข้ามาเพื่อใช้ประโยชน์อย่างใดที่กำหนดไว้โดยเฉพาะ โดยมีเงื่อนไขตามที่กำหนดไว้ในประเภทนั้น ๆ

ของที่ได้รับยกเว้นอากร ซึ่งบัญญัติไว้ในภาค ๔ แห่งพระราชกำหนดพิกัตศุลกากร มี ๑๖ ประเภท ควบกัน คือ

(๑)

มานิต วิทยา เต็ม, รวมตัวบทศุลกากร, หน้า ๒๓๕ - ๒๔๔

ประเภทที่ ๑ ของที่ส่งออก รวมทั้งของที่ส่งกลับออกไป ซึ่งนำกลับเข้ามาภายในหนึ่งปี โดยไม่เปลี่ยนแปลงลักษณะ หรือรูปแต่ประการใด และในเวลาที่จะส่งออกนั้น ได้รับใบสุทธิสำหรับนำกลับเข้ามาแล้ว

หมายเหตุ อธิบดีกรมศุลกากร มีอำนาจที่จะสั่งให้ได้รับการยกเว้นจากบทบัญญัติที่ว่าด้วย ใบสุทธิสำหรับนำกลับเข้ามา หรืออาจอนุญาต ให้ขยายกำหนดเวลาออกไปอีก ตามความจำเป็นแก่กรณีได้

ประเภทที่ ๒ ของที่นำเข้ามาในประเทศไทย ซึ่งได้เสียอากรไว้ครบถ้วนแล้ว และ ภาย หลังส่งกลับออกไปซ่อม ณ ต่างประเทศ หากนำกลับเข้ามาภายในหนึ่งปี หลังจากที่ได้รับใบสุทธิสำหรับ นำกลับเข้ามา ซึ่งได้ออกให้ในขณะนั้นได้ส่งออกแล้ว

หมายเหตุ ก. ของที่ได้รับยกเว้นอากรตามประเภทนี้ ให้ได้รับยกเว้นเพียงเท่าราคา หรือปริมาณแห่งของเดิมที่ส่งออกไปเท่านั้น สำหรับราคาหรือปริมาณที่เพิ่มขึ้น เนื่องจากการซ่อม ให้เสียอากรตามพิกัดอัตราอากรของของเดิมที่ ส่งออกไปซ่อม โดยคำนวณจากราคาหรือปริมาณที่เพิ่มขึ้น ทั้งนี้ไม่รวมค่าใช้จ่ายในการขนส่ง และการประกันภัย

ข. อธิบดีกรมศุลกากร มีอำนาจที่จะสั่งให้ได้รับการยกเว้นจากบทบัญญัติ ที่ว่าด้วยใบสุทธิ สำหรับนำกลับเข้ามาหรืออาจอนุญาตให้ขยายกำหนดเวลา ออกไปอีกตามความจำเป็นแก่กรณีได้

ประเภทที่ ๓ ของที่กล่าวไว้ข้างล่างนี้ ถ้านำเข้ามาพร้อมกับตน หรือนำเข้ามาเป็นการชั่วคราว และจะส่งกลับออกไปภายในไม่เกินหกเดือน นับตั้งแต่วันที่นำเข้ามา

(ก) ของที่ใช้ในการแสดงละคร หรือการแสดงอย่างอื่นที่คล้ายกัน ซึ่งผู้แสดงที่ท่องเที่ยวมาเข้า

(ข) เครื่องประกอบ และของใช้ในการทดลอง หรือการแสดงเพื่อวิทยาศาสตร์ หรือการศึกษา ซึ่งบุคคลที่เข้ามาในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว นำเข้ามาเพื่อจัดการทดลอง หรือแสดง

(ค) รถสำหรับเดินบนถนน เรือ และอากาศยาน บรรทุกที่เจ้าของนำเข้ามาพร้อมกับตน

(ง) เครื่องถ่ายภาพ และเครื่องบันทึกเสียง ซึ่งบุคคลที่เข้ามา ในราชอาณาจักร เป็นการชั่วคราว นำเข้ามาเพื่อใช้ถ่ายภาพ หรือบันทึกเสียงต่างๆ แต่ฟิล์มและแผ่นสำหรับถ่ายภาพ หรือสิ่งที่ใช้บันทึกเสียง ซึ่งนำมาใช้ในการนี้ ต้องเป็นไปตามเงื่อนไข และปริมาณที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังกำหนด

หมายเหตุ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง กำหนดไว้ตามคำสั่งกระทรวงการคลัง ที่ ๑๘๙๓๓/๒๕๐๔ ลงวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๐๔ ดังนี้

๑. เพื่อใช้เป็นการส่วนตัว และไม่เกินปริมาณดังนี้.

(ก) ฟิล์มสำหรับภาพนิ่ง	๕	ม้วน
(ข) แผ่นสำหรับภาพนิ่ง	๕๐	แผ่น
(ค) ฟิล์มสำหรับภาพยนตร์ขนาด ๘ หรือ ๑๖ ม.ม.	๕	ม้วน
(ง) สิ่งที่ใช้บันทึกเสียง	๒	ม้วน

หมายเหตุ "ม้วน" ต้องมีลักษณะและขนาดพร้อมที่จะใช้ได้ทันที

๒. เพื่อใช้บันทึกเหตุการณ์ และสถานที่ตามที่ เป็นจริงโดยมิได้แต่งขึ้นหรือเพื่อประโยชน์ในทางวิชาการและวัฒนธรรม ซึ่งพิสูจน์ให้เห็นที่พอใจอธิบดีกรมศุลกากร และมีปริมาณพอสมควรแก่กิจการนั้น

(จ) อาวุธปืน และกระสุนปืน ซึ่งบุคคลที่เข้ามาในราชอาณาจักร เป็นการชั่วคราว นำเข้ามาพร้อมกับตน

(ฉ) ของที่นำเข้ามาเป็นการชั่วคราว โดยมุ่งหมายจะแสดงในงานสาธารณะ ที่เปิดให้ประชาชนดูได้ทั่วไป

(ช) ของที่นำเข้ามาเพื่อซ่อม แต่ต้องปฏิบัติภายในเงื่อนไข ที่อธิบดีกรมศุลกากรกำหนด

(ซ) ตัวอย่างสินค้า นอกจากที่ระบุไว้ในประเภทที่ ๑๔ ซึ่งบุคคลที่เข้ามาในราชอาณาจักร เป็นการชั่วคราว นำเข้ามาพร้อมกับตนและมีสภาพซึ่งเมื่อจะส่งกลับออกไป สามารถตรวจได้แน่นอนว่าเป็นของอันเดียวกับที่นำเข้ามา

แต่ต้องมีปริมาณหรือค่าซึ่งรวมกันเข้าแล้ว ไม่เกินกว่าที่จะเห็นได้ว่า เป็น ตัวอย่างตามธรรมดา

(ญ) เครื่องมือและสิ่งประกอบ สำหรับงานก่อสร้าง งานพัฒนาการ รวมทั้งกิจการชั่วคราวอย่างอื่น ตามที่อธิบดีกรมศุลกากรจะเห็นสมควร ซึ่ง บุคคลที่เข้ามาในราชอาณาจักร เป็นการชั่วคราว เป็นผู้นำเข้ามาเพื่อการ นั้น

หมายเหตุ

๑. ของตามที่กล่าวในประเภทนี้ ผู้นำของเขาต้องทำสัญญาไว้ต่อกรมศุลกากรว่า จะส่งกลับออกไปภายในกำหนด อธิบดีกรมศุลกากรจะเรียกประกันอย่างใด และเป็นจำนวนเงินเท่าใดก็ได้ ตามแต่จะเห็นสมควรและจะ คืนเงินหรือให้ถอนหลักประกันที่วางไว้ ต่อเมื่อได้ปฏิบัติตามสัญญาโดยครบถ้วนแล้ว

ระยะเวลาหกเดือนตามที่กำหนดไว้นี้ อธิบดีกรมศุลกากรจะขอยก กำหนดเวลาออกไปอีก ตามความจำเป็นแก่กรณีก็ได้

๒. คำว่า "นำเข้ามาพร้อมกับตน" หมายความว่าความถึงของที่เขามาถึง ประเทศไทย ไม่เกินหนึ่งเดือนก่อนที่ผู้นำของเขา เขามาถึง หรือไม่เกินหก เดือน นับแต่วันที่ผู้นำของเขา เขามาถึง อธิบดีกรมศุลกากรมีอำนาจขยาย กำหนดเวลา ที่กล่าวข้างต้นได้เมื่อเห็นว่ามีพฤติการณ์พิเศษ

ประเภทที่ ๔ ราววัลและเหรียญตรา ที่ทางต่างประเทศ มอบให้แก่ผู้หนึ่งผู้ใดที่อยู่ในราชอาณาจักร เพื่อเป็นเกียรติในความดีเด่นทางศิลป วรรณกรรม วิทยาศาสตร์ การกีฬา หรือบริการสาธารณะ หรือเพื่อเป็นเกียรติประวัติในความสำเร็จ หรือพฤติกรรมอันเป็นสาธารณประโยชน์

แต่เฉพาะราววัลนั้น จะต้องอยู่ในดุลยพินิจของอธิบดีกรมศุลกากร ที่จะพึงพิจารณาตามแต่ จะเห็นสมควร อีกส่วนหนึ่งควย

ประเภทที่ ๕ ของส่วนตัวที่เจ้าของนำเข้ามาพร้อมกับตน สำหรับใช้เองหรือใช้ในวิชาชีพ และมีจำนวนพอสมควรแก่ฐานะ เว้นแต่รถยนต์ อาวุธปืน และกระสุนปืน และเสียบิง แต่สุรา ซิกาแรตส์ ซิการ์หรือยาเส้น ซึ่งเป็นของส่วนตัวที่ผู้เดินทางนำเข้ามาพร้อมกับตนนั้น อธิบดีกรมศุลกากรอาจออกข้อกำหนด

ยกเว้นอากรให้ได้ตามที่เห็นสมควรเป็นแห่ง ๆ ไป แต่ต้องไม่เกินปริมาณดังนี้.

(ก) ซิกาแรตส์สองร้อยมวน หรือซิการ์หรือยาเส้น อย่างละสองร้อยห้าสิบกกรัม หรือหลายชนิดรวมกันมีน้ำหนักทั้งหมดสองร้อยห้าสิบกกรัม แต่ทั้งนี้ ซิกาแรตส์ต้องไม่เกินสองร้อยมวน

(ข) สุราหนึ่งลิตร

ประเภทที่ ๒ ของใช้ในบ้านเรือนที่ใช้แล้ว ที่เจ้าของนำเข้ามาพร้อมกับตน เนื่องในการย้ายภูมิลำเนา และมีจำนวนพอสมควรแก่ฐานะ

หมายเหตุ ของส่วนตัวและของใช้ในบ้านเรือนตามประเภทที่ ๕ และ ๖ นั้นจะต้องนำเข้ามาถึงประเทศไทยไม่เกินหนึ่งเดือน ก่อนที่ผู้นำของเขาเข้ามาถึง หรือไม่เกินหกเดือน นับแต่วันที่ผู้นำของเขาเข้ามาถึง อธิบดีกรมศุลกากรมีอำนาจขยายกำหนดเวลาที่กล่าวข้างต้นได้ เมื่อเห็นว่ามีพฤติการณ์พิเศษ

ประเภทที่ ๗ ส่วนประกอบและสิ่งอุปกรณ์อากาศยาน ที่นำเข้ามาเพื่อใช้แทนของเก่าหรือเพื่อใช้ซ่อม

ประเภทที่ ๘ น้ำมันเชื้อเพลิง น้ำมันหยอดเครื่อง และสิ่งที่ใช้ในการหล่อลื่น ที่เติมในอากาศยาน หรือในเรือที่มีขนาดเกินกว่าห้าร้อยตันกรอสส์ ซึ่งศุลกากรได้ปล่อยให้ไปต่างประเทศแล้ว

หมายเหตุ อธิบดีกรมศุลกากร มีอำนาจในอันที่จะทำให้บทยกเว้นนี้บังเกิดผลโดยวิธีคืนเงินอากรที่ได้อำระแล้ว ให้แก่ผู้นำของเขา ในเมื่อได้พิสูจน์ให้เป็นที่พอใจว่า ของดังกล่าวได้จำหน่ายหรือใช้เพื่อการนี้

ประเภทที่ ๙ พืชผลที่มีภูมิลำเนาอยู่ในประเทศไทย ปลูกในเกาะคอมและที่ชายฝั่งแม่น้ำซึ่งกันเขตกั้นประเทศไทย

ประเภทที่ ๑๐ ของที่ได้รับเอกสิทธิ์ ตามข้อมุกพันที่ประเทศไทยมีอยู่ต่อองค์การสหประชาชาติ หรือตามกฎหมายระหว่างประเทศ หรือตามสัตตกถากับนานาประเทศ หรือทางการทูตซึ่งได้ปฏิบัติต่อกันโดยอัยาศัยไมตรี

ประเภทที่ ๑๑ ของที่พิสูจน์ให้เป็นที่พอใจ ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังหรือผู้ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังมอบหมายว่า

(ก) นำเข้ามาหรือส่งออกไปเพื่อแจกให้เปล่า เป็นการสาธารณกุศลแก่ประชาชน โดยผ่านส่วนราชการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน หรือองค์การสาธารณกุศล

(ข) นำเข้ามาเพื่อบริจาคเป็นสาธารณประโยชน์แก่ส่วนราชการ ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน หรือองค์การสาธารณกุศล ประเภทที่ ๑๒ ของที่ส่งเข้ามาในราชอาณาจักรทางไปรษณีย์ ซึ่งแต่ละหีบห่อมีราคาไม่

เกินหนึ่งร้อยบาท

ประเภทที่ ๑๓ ยุทธภัณฑ์ที่ใช้ในราชการ

ประเภทที่ ๑๔ ตัวอย่างสินค้าที่ใช้ได้แต่เพียงเป็นตัวอย่าง และไม่มีราคาในทางการค้า

ประเภทที่ ๑๕ ภาชนะที่ใช้บรรจุของอย่างธรรมดา ตามปกติวิสัยของการค้าหรือเพื่อความสะดวกในการขนส่ง ซึ่งมีใคร่ระบุไว้ในที่ունៃใคแห่งพิกคัฏตราศุลกากรนี้และมีใช้เป็นภาชนะที่อุบคัฏกรมศุลกากรเห็นว่าการที่บรรจุของเขามา นั้น ก็ด้วยประสงค์จะหลีกเลี่ยงอากรอันพึงต้องเสีย ซึ่งถ้าหากนำเขาตามปกติ

ประเภทที่ ๑๖ ของส่งออกซึ่งพิสูจน์ให้เป็นที่พอใจ อุบคัฏกรมศุลกากรว่า เป็นของที่ได้นำเข้ามาไม่เกินสองปี และยังมีได้เปลี่ยนแปลงลักษณะหรือรูปแต่ประการใด

ของที่ได้รับการลดหย่อนอากร

ของที่ได้รับการลดหย่อนอากร หมายถึงของที่คงเสียอากร หากแต่ได้รับการลดหย่อนอากร ตามพระราชกำหนดพิกคัฏตราศุลกากร พุทธศักราช ๒๕๐๓ มาตรา ๑๑ แกะไขเพิ่มเติมตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๒๓ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ ซึ่งบัญญัติว่า เพื่อประโยชน์แก่การเศรษฐกิจของประเทศ หรือเพื่อความผาสุกของประชาชน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี มีอำนาจประกาศลดอัตราอากรให้ต่ำกว่าที่กำหนดไว้ในพิกคัฏตราศุลกากร แต่มิให้ลดเหลือต่ำกว่าหนึ่งในสิบของอัตราของที่กำหนด ทั้งนี้จะกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขใด ๆ ใดด้วยก็ได้

การประกาศ การยกเลิก หรือเปลี่ยนแปลงประกาศในวรรคหนึ่ง ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

นอกจากนั้นในพิกัดอัตราศุลกากรบางประเภทยังให้อ่านาจเก็บค่าธรรมเนียมศุลกากรที่จะลดอัตราอากรให้ต่ำได้ แต่ไม่ให้ลดเหลือต่ำกว่าหนึ่งในสิบของอัตราที่กำหนด

อนึ่ง สำหรับของที่ได้รับการยกเว้นอากร หรือลดหย่อนอากรนี้ ถ้าภายในระยะเวลาห้าปีนับแต่วันที่น่าเข้า ของนั้นได้ออนไปเป็นของบุคคลที่ไม่มีสิทธิได้รับยกเว้น หรือลดหย่อนอากร หรือได้นำไปใช้ในการอื่น นอกจากที่กำหนดไว้ หรือสิทธิที่ได้รับยกเว้น หรือลดหย่อนอากรสิ้นสุดลง ของนั้นจะต้องเสียอากรโดยถือสภาพของของราคา และอัตราอากร ที่เป็นอยู่ในวันโอน หรือนำไปใช้ในการอื่น หรือวันที่สิทธิได้รับยกเว้น หรือลดหย่อนอากรสิ้นสุดลง เป็นเกณฑ์ในการคำนวณอากร สำหรับกรณีที่ได้รับลดหย่อนอากรให้เสียอากร เพิ่มจากที่ได้เสียไปแล้ว ให้ครบถ้วนตามจำนวนเงินอากร ที่จะพึงต้องเสียทั้งหมด ในเมื่อได้คำนวณตามเกณฑ์ เช่นว่านั้น โดยให้แจ้งชำระอากร หรืออากรเพิ่มต่อกรมศุลกากร หรือด่านศุลกากรที่ได้นำของนั้นเข้ามาในราชอาณาจักร ภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่ความรับผิดชอบในอันจะต้องชำระอากร หรืออากรเพิ่มเกิดขึ้น และต้องชำระ ณ ที่ทำการศุลกากร ซึ่งกรมศุลกากร กำหนด ให้เสร็จสิ้นภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งจำนวนเงินอากร หรืออากรเพิ่มอันจะพึงต้องชำระ ทั้งนี้เป็นไปตามบทบัญญัติมาตรา ๑๖ แห่งพระราชกำหนด พิกัดอัตราศุลกากร

ของที่ต้องเสียอากร

ของที่ต้องเสียอากร หมายถึง ของใด ๆ นอกจากทั้งสามประเภทที่ได้อธิบายมาแล้วถือว่าจะต้องเสียอากรในการนำเข้าหรือส่งออก

ประเภทของสินค้าต่าง ๆ ที่ต้องเสียอากรนำเข้า ตามพระราชกำหนดพิกัดอัตราศุลกากร นั้น ทางกรมศุลกากรได้ยึดถือแนวทางในการจัดแบ่งหมวดหรือประเภทของสินค้าตามระเบียบวิธีการของบริสเซลส์ (Brussels Nomenclature) ซึ่งบริหารงานโดยคณะมนตรีความร่วมมือทางศุลกากร (Customs Co-Operation Council) อันเป็นองค์การระหว่างประเทศ และมีสมาชิกทั่วโลก รวมทั้งประเทศไทยด้วย ในคณะมนตรีจะแยกเป็นคณะกรรมการพิจารณาเรื่องเกี่ยวกับพิกัดอัตราอากรสำหรับสินค้าต่าง ๆ โดยจะเชิญผู้เชี่ยวชาญแต่ละสาขามาร่วมพิจารณา

อนึ่ง สำหรับพิกัดอัตราศุลกากรของประเทศไทยเรานั้น นอกจากจะได้ยึดถือตามระเบียบวิธีการของบริสเซลส์ (Brussels Nomenclature) แล้ว เรายังได้นำวิธีการของเขา

มาดัดแปลงแก้ไขให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ของประเทศเรา ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และ ฯลฯ อีกด้วย

กล่าวคือ พระราชกำหนดพิทักษ์คุ้มครองราษฎร ใ้จ้จำแนกประเภทของสินค้าที่ต้องเสียอากร ในการนำเขาออกเป็น ๒๑ หมวดด้วยกัน ได้แก่

หมวดที่ ๑ สัตว์มีชีวิต ผลิตภัณฑ์จากสัตว์ เช่น ฆ่า ลา ล่อ หมู ไก่ น้ำผึ้ง ฯลฯ

หมวดที่ ๒ ผลิตภัณฑ์ของพืช เช่น ผลไม้ ถั่วแปบ ชา ฯลฯ

หมวดที่ ๓ ไขมันและน้ำมันที่ได้จากสัตว์และพืช และผลิตภัณฑ์ที่แยกได้จากไขมัน หรือน้ำมันเหล่านี้ ไขมันที่จัดทำเพื่อบริโภค ไขมันและไขมันที่ได้จากสัตว์และพืช เช่น เนยเทียม น้ำมันหมู น้ำมันมะกอก ฯลฯ

หมวดที่ ๔ อาหารที่ปรุงแต่งแล้ว เครื่องดื่ม สุรา น้ำส้ม และยาสูบ เช่น พุดลามา เบียร์ บุหรี่ ฯลฯ

หมวดที่ ๕ ผลิตภัณฑ์แร่ เช่น หินต่าง ๆ น้ำมันเบนซิน น้ำมันก๊าด ฯลฯ

หมวดที่ ๖ ผลิตภัณฑ์ของอุตสาหกรรมทางเคมี และอุตสาหกรรมที่คล้ายกันเช่น ไวตามิน ออร์โมน แอมกานีสออกไซด์ ฯลฯ

หมวดที่ ๗ ยางสนเทียม และวัตถุจำพวกพลาสติก เซลลูโลส เอสเทอร์ เซลลูโลสอีเทอร์ และของที่ทำจากวัตถุเหล่านี้ ยาง ยางสังเคราะห์ สิ่งที่ใช้แทนยาง (พลาสติก) และของที่ทำจากวัตถุดังกล่าว เช่น ยางรถยนต์ กระจับปี่พื้น โคมไฟ ฯลฯ

หมวดที่ ๘ หนังสติ๊ก หนังฟอก หนังเฟอร์ และของที่ทำจากหนังเหล่านี้ เครื่องอานและเครื่องเทียมลาก เครื่องใช้สำหรับเดินทาง กระจับปี่และของที่คล้ายกัน ของที่ทำด้วยเอ็นสัตว์ นอกจากเอ็นไหม

หมวดที่ ๙ ไม้และของที่ทำด้วยไม้ ถ่านไม้ ไม้คอร์ก และของที่ทำด้วยไม้คอร์ก สิ่งหัตถกรรมทำด้วยฟาง หก้าเอสพาร์โต และทำด้วยวัตถุอย่างอื่น ที่ใช้ในการจักสาน เครื่องจักสาน รวมทั้งเครื่องหวาย

หมวดที่ ๑๐ วัตถุที่ใช้ทำกระดาน กระจับปี่ กระจับปี่แข็ง และของที่ทำจากกระดานและกระจับปี่แข็ง

หมวดที่ ๑๑ สิ่งทอ และของที่ทำด้วยสิ่งทอ

หมวดที่ ๑๒ รองเท้า เครื่องสวมศีรษะ รม รมปักกันแดด แซ่ (วีป) แซ่ขีมา และส่วน
ของสิ่งเหล่านี้ ขนนกที่ตกแต่งแล้ว และของที่ทำด้วยขนนกดังกล่าว ดอกไม้ประดิษฐ์ ของที่ทำด้วยนมคน
และพืช

หมวดที่ ๑๓ ของที่ทำด้วยหิน พลาสติก ซีเมนต์ แอสเบสตอส ไมกาและวัตถุที่คล้ายกัน
ผลิตภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผา แก้วและเครื่องแก้ว

หมวดที่ ๑๔ ไข่มุก เพชรนิลจินดา โลหะมีค่า โลหะสามัญ เคลือบด้วยโลหะมีค่า และของ
ที่ทำจากสิ่งดังกล่าว เครื่องเพชรพลอยเทียม เหริยภาษาปณ

หมวดที่ ๑๕ โลหะสามัญ และของทำด้วยโลหะสามัญ เช่น เหล็ก เหล็กกล้า ทองแดง
ตะกั่ว ดีบุก ฯลฯ

หมวดที่ ๑๖ เครื่องจักร เครื่องใช้กล เครื่องอุปกรณไฟฟ้า และส่วนประกอบของสิ่งดัง
กล่าว

หมวดที่ ๑๗ ยานบก อากาศยาน และส่วนประกอบยานน้ำ และเครื่องอุปกรณการขนส่ง
บางอย่างที่เกี่ยวข้องกัน

หมวดที่ ๑๘ เครื่องมือและเครื่องใช้เกี่ยวกับสายตา การถ่ายรูป การถ่ายภาพยนตร์การ
ซึ่งดวงวัด การทดสอบ การวัดความเที่ยงตรง การแพทย์และการศัลยกรรม รวมทั้งส่วนประกอบของสิ่ง
ดังกล่าว นาฬิกา เครื่องดนตรี เครื่องบันทึกเสียง และเครื่องแปลงเสียง (Sound Reproducer)
และส่วนประกอบของสิ่งเหล่านี้

หมวดที่ ๑๙ อวุธและกระสุนปืน รวมทั้งส่วนของสิ่งดังกล่าว

หมวดที่ ๒๐ สิ่งหัตถกรรมเบ็ดเตล็ด เช่น เครื่องประดับกาย ตุ๊กตา ของเด็กเล่น ฯลฯ

หมวดที่ ๒๑ ศิลปวัตถุ สิ่งที่มีค่าสมควรรวบรวมไว้ และโบราณวัตถุ เช่น ดวงตราไปรษณียากร
อากรแสตมป์และแสตมป์ที่ใช้แล้ว โบราณวัตถุที่มีอายุเกินหนึ่งร้อยปีขึ้นไป ฯลฯ

สำหรับประเภทของสินค้าออกที่ต้องเสียอากร แยกออกได้เป็น ๒ ประเภทคือ

ประเภทที่ ๑ ชาว

ประเภทที่ ๒ เศษโลหะ

ประเภทที่ ๓ หนังสือและหนังสือพิมพ์

ประเภทที่ ๔ ยาง

ประเภทที่ ๕ เส้นไหมดิบที่ยังมีโคดีเกลียว และเส้นด้ายที่ทำด้วยไหม ขี้ไหมหรือเศษไหม

ประเภทที่ ๖ ไม้สักและไม้แปรรูปอื่น ๆ

อนึ่ง สำหรับการจัดประเภทสินค้าว่าจะเข้าอยู่ในประเภทใด เพื่อประโยชน์แห่งการเรียกเก็บ และเสียอากร ตามพระราชกำหนดพิกัดอัตราศุลกากร พุทธศักราช ๒๕๐๓ ได้ระบุให้อธิบดีกรมศุลกากร มีอำนาจตีความโดยวิธีออกประกาศแจ้งอัตราอากร และการตีความให้ถือตามหลักเกณฑ์การตีความตามพิกัดอัตราศุลกากรในภาค ๑ ท้ายพระราชกำหนด ดังนี้คือ

๑. ชื่อของหมวด ทอน หรือตอนย่อย ได้ตั้งขึ้นเพื่อให้สะดวกแก่การอ้างถึงเท่านั้น วัตถุประสงค์ของพิกัดอัตราศุลกากรนี้ การจำแนกประเภทสินค้าให้เป็นไปตามความหมายในประเภทนั้น ๆ หรือตามความหมายของหมายเหตุในหมวดหรือตอนที่เกี่ยวกับสินค้านั้น ๆ โดยถือหลักเกณฑ์ที่จะกล่าวต่อไปนี้ เว้นแต่ประเภทหรือหมายเหตุนั้นจะมีข้อความกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

๒. ข้อความในประเภทที่กล่าวถึงวัตถุ หรือสารชนิดใด ให้หมายรวมถึงสิ่งผสมหรือสิ่งประกอบที่มีวัตถุ หรือสารชนิดนั้นปนอยู่กับวัตถุหรือสารชนิดอื่นด้วย

เมื่อกล่าวถึงของที่ทำด้วยวัตถุหรือสารใด ให้หมายถึงของที่ทำด้วยวัตถุหรือสารนั้นทั้งหมด หรือเพียงบางส่วนด้วย

การจำแนกประเภทของที่ประกอบด้วยวัตถุ หรือสารตั้งแต่หนึ่งชนิดขึ้นไปให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๓

๓. ถ้าเห็นได้ว่าของชนิดใด อาจจัดเข้าได้สองประเภทหรือมากกว่านั้น จะด้วยเหตุผลประการใดก็ตาม ให้ถือหลักการ จำแนกประเภทดังนี้

(ก) ถ้าประเภทหนึ่งระบุลักษณะของของไว้โดยชัดแจ้ง และอีกประเภทหนึ่งระบุไว้อย่างกว้าง ๆ ให้จัดเข้าในประเภทที่ระบุไว้ชัดแจ้ง

(ข) ของซึ่งผสมหรือประกอบด้วยวัตถุข้างชนิดกัน หรือประกอบด้วยส่วควบต่างชนิดกัน ซึ่งไม่อาจจำแนกประเภทตามความในข้อ (ก) ได้ ให้จัดเข้าในประเภทของวัตถุหรือส่วนควบ ที่มีลักษณะอันเป็นสาระสำคัญ สำหรับของชนิดนั้น เท่าที่จะใช้หลักเกณฑ์หนึ่งบังคับได้

(ค) ของซึ่งไม่อาจจัดเข้าในประเภทใด ตามความในข้อ (ก) หรือ (ข) ให้จัดเข้าในประเภทซึ่งมีอัตราอากรสูงสุด

๔. ถ้าได้บัญญัติไว้ในหมายเหตุของหมวดหรือตอนใดว่า ของชนิดใดมิให้จัดเข้าในหมวดหรือตอนนั้น แต่ให้จัดเข้าในหมวด ตอน หรือประเภทอื่น แม้หมายเหตุนั้นจะระบุถึงของประเภทนั้น ไว้เพียงบางชนิด ก็ให้ถือว่าหมายเหตุนั้นหมายความว่าความรวมถึงของทุกชนิดที่จัดเข้าในหมวด ตอน หรือประเภทนั้นด้วย เว้นแต่จะมีข้อความในหมายเหตุนั้นระบุไว้เป็นอย่างอื่น

๕. ของซึ่งไม่อาจจัดเข้าประเภทใด ในพิกัดอัตราศุลกากรนี้ได้ ก็ให้จัดเข้าในประเภทเดียวกับของซึ่งใกล้เคียงกับของชนิดนั้นมากที่สุด

๖. ของครบชุดสมบูรณ์หรือของซึ่งมีลักษณะ อันเป็นสาระสำคัญ ที่ทำให้เห็นได้ว่าเป็นของครบชุดสมบูรณ์ ที่นำเข้ามาโดยแยกออกจากกัน หรือมิได้ประกอบเข้าด้วยกัน แม้จะแยกนำเข้าทางวาระก็ตาม ให้จัดเข้าในประเภทที่ควบคุมของครบชุดสมบูรณ์ได้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การเสียอากรศุลกากร

ในการเสียอากรศุลกากรนั้น เวลาและวิธีการคำนวณจะเป็นตัวกำหนดจำนวนอากรที่ผู้นำเข้าหรือผู้ส่งออกต้องเสีย กล่าวคือ

๑. เวลา ตามพระราชบัญญัติศุลกากร ได้บัญญัติไว้เกี่ยวกับกำหนดเวลาตามมาตราต่าง ๆ ดังนี้ คือ

"มาตรา ๑๐ บรรดาคำภานี้ให้เก็บตามบทพระราชบัญญัตินี้และตามกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากร การเสียค่าภาษีให้เสียแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ในเวลาที่ออกใบขนสินค้าให้....."

"มาตรา ๑๐ ทวิ ความรับผิดในอันจะต้องเสียค่าภาษีสำหรับของที่นำเข้ามาเกิดขึ้นในเวลาผู้นำของเข้าสำเร็จ"

การคำนวณค่าภาษีให้ถือตามสภาพของ ราคาของ และพิกัดอัตราศุลกากรที่เป็นอยู่ในเวลาที่ความรับผิดในอันจะต้องเสียค่าภาษีเกิดขึ้น แต่ในกรณีของที่เก็บไว้ในคลังสินค้าทัณฑ์บน ให้คำนวณตามพิกัดอัตราศุลกากรที่ใช้อยู่ในเวลาซึ่งได้ปล่อยของ เช่นว่านั้น ออกไปจากคลังสินค้าทัณฑ์บน....."

"มาตรา ๑๐ ทริ ความรับผิดในอันจะต้องเสียค่าภาษี สำหรับของที่ส่งออกเกิดขึ้น ในเวลาที่ส่งของออกสำเร็จ

การคำนวณค่าภาษีให้ถือตามสภาพของ ราคาของ และพิกัดอัตราศุลกากรที่เป็นอยู่ในเวลาที่ออกใบขนสินค้าให้ .....

"มาตรา ๔๑ ถ้ามีความจำเป็นด้วยประการใด ๆ เกี่ยวกับวิธีการศุลกากรที่จะกำหนดเวลาเป็นแน่นอนว่า การนำของใด ๆ เข้ามา จะพึงถือว่าเป็นอันสำเร็จเมื่อไรไซ้ ท่านให้ถือว่า การนำของเข้ามาเป็นอันสำเร็จ แต่ของที่เรือซึ่งนำของเช่นนั้น ได้เข้ามาในเขตท่าที่จะถ่ายของจากเรือ ถ้าท่านมีข้อสงสัยของถึง"

และมาตรา ๔๖ "ถ้ามีความจำเป็นด้วยประการใด ๆ เกี่ยวกับวิธีการศุลกากรที่จะกำหนดเวลาเป็นแน่นอนว่า การส่งของใด ๆ ออก จะพึงถือว่าเป็นอันสำเร็จเมื่อไรไซ้ ท่านให้ ถือว่าการส่งของออก เป็นอันสำเร็จแต่ของที่เรือซึ่งส่งของออกได้ออกจากเขตท่าซึ่งได้ออกเรือเป็นขั้นที่สุด เพื่อไปจากพระราชอาณาจักรนั้น"

ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่า สำหรับการนำเข้านั้น ความรับผิดชอบในการเสียอากรจะเกิดขึ้น ต่อเมื่อเรือซึ่ง บรรทุกสินค้านั้นได้เข้ามาถึง เขตพิกัดศุลกากรที่สินค้านั้นระบุให้ส่งถึง และการคำนวณจำนวนอากรขาเข้าที่ต้องเสีย ก็ให้ใช้คำนวณตามพิกัดอัตราที่ใช้อยู่ในวันเรือเข้า ทั้งนี้รวมทั้งการคำนวณราคาของที่ปรากฏเป็นเงินตราต่างประเทศให้กลับ เป็นเงินบาท ก็ให้ใช้อัตราแลกเปลี่ยนในวันนั้นให้นำเข้ามาในราชอาณาจักร ตามที่กรมศุลกากรประกาศด้วย แต่ในกรณีที่มีการนำเข้าและเก็บของไว้ในคลัง สินค้าทัณฑ์บน (๒) ตามมาตรา ๑๐ ทวิ ให้คำนวณจำนวนค่าอากรขาเข้า ตามพิกัดอัตราศุลกากรที่ใช้อยู่ในเวลาซึ่งได้ปล่อยของ เช่นว่านั้น ออกไปจากคลังสินค้าทัณฑ์บน

ส่วนการส่งสินค้าออกนั้น ความรับผิดชอบในการเสียอากรขาออกจะหมดสิ้นลงในวันที่ ที่เรือซึ่งส่งของออก ได้ออกจากเขตพิกัดศุลกากรเป็นขั้นที่สุด เพื่อไปจากราชอาณาจักร แต่การคำนวณค่าภาษีขาออก ให้ใช้การคำนวณตามพิกัดอัตราศุลกากรที่เป็นอยู่ในวันที่กรมศุลกากรได้ออกใบขนสินค้าให้ ถึงแม้จะมีการเปลี่ยนแปลงอัตราอากรในระหว่างที่ เรือยังมีได้ออกจากเขตพิกัดศุลกากรเป็นขั้นที่สุด เพื่อไปจากราชอาณาจักร แต่หากผู้ส่งออกที่ได้ชำระอากรไว้ครบถ้วนถูกต้องตามใบขนส่งสินค้าแล้วผู้ส่งออกนั้นก็ไม่ควรมีการประเมินพื้นที่จะต้องชำระอากรเพิ่ม หรือได้รับ เงินอากรคืนตามการเปลี่ยนแปลงของพิกัดอัตราศุลกากรที่ประกาศใหม่

๒. คลังสินค้าทัณฑ์บน ตามหนังสือกฎหมายศุลกากรประกอบคำอธิบาย ซึ่งแต่งโดย นายสุเทิน มณีเลิศ ได้ให้คำอธิบายไว้ว่า คลังสินค้าทัณฑ์บน หมายถึง คลังสินค้าหรือที่มั่นคง อันเป็นสถานที่เก็บสินค้าต่างประเทศที่ต้องอากรขาเข้า โดยยังไม่ต้องเสียอากรทันทีในคราวเดียวกันทั้งหมด แต่ได้รับการผ่อนผันให้ทะยอยแบ่งนำออกจากคลังสินค้าทัณฑ์บน เพื่อชำระอากร เป็นคราว ๆ ตามจำนวนที่ต้องการได้ ภายในกำหนด ๑ ปี แต่ของต่อไปนี้ไม่อนุญาติให้เอาเข้าไปเก็บไว้ในคลังสินค้า ทัณฑ์บน คือ

๑. ของยกเว้นอากร
๒. ของที่ได้เสียอากรหรือวางเงินประกันแล้ว
๓. ของต้องห้าม
๔. ของซึ่งคลังสินค้าทัณฑ์บนแห่งนั้น ไม่ได้รับอนุญาตให้เก็บรักษา

๒. การคำนวณเอากรสุลกากร ตามพระราชกำหนดพิทักษ์ตราสุลกากร ได้กำหนดวิธี

การเสียอากรออกเป็น ๓ วิธีด้วยกัน คือ

- ก. การเสียอากรตามสภาพ
- ข. การเสียอากรตามราคา
- ค. การเสียอากรในจำนวนเงินที่สูง

ก. การเสียอากรตามสภาพ คือการเสียอากรตามจำนวนหน่วยของสินค้าแต่ละชนิดเช่น

ประเภทพิทักษ์ตราสุลกากรที่ ๑๗.๐๑	น้ำตาลที่ทำจากหัวบีทและอ้อย	กิโลกรัมละ	๒.๗๕	บาท
" " " "	๑๘.๐๓ มั๊กกาโรนี สปา เกตต์และผลิตภัณฑ์คล้ายกัน	กิโลกรัมละ	๔.๕๐	บาท
" " " "	๒๐.๐๗ ก. น้ำมันไม้	ลิตรละ	๖.๐๐	บาท

อย่างไรก็ตามยังมีเงื่อนไขพิเศษอีกข้อไว้ ในมาตรา ๘ แห่งพระราชกำหนดพิทักษ์ตราสุลกากรว่า "ของที่ต้องเสียอากรตามสภาพนั้น

(๑) ถ้าเป็นของประเภทอาหารที่บรรจุภาชนะโคมบี้ของเหลวหล่อเลี้ยงด้วย เพื่อประโยชน์ในการถนอมอาหาร น้ำหนักที่ใช้เป็นเกณฑ์คำนวณเอากร ให้ถือเอาน้ำหนักแห้งของรวมทั้งของเหลวที่บรรจุในภาชนะนั้น

(๒) ถ้าบรรจุในหีบห่อหรือภาชนะใด ๆ เพื่อจำหน่ายทั้งหีบห่อหรือภาชนะ และมีเครื่องหมายหรือป้ายแสดงปริมาณแห่งของติดไว้ที่หีบห่อ หรือภาชนะนั้น เพื่อประโยชน์ในการคำนวณเอากร อธิบดีกรมสุลกากรจะถือว่าหีบห่อหรือภาชนะนั้นๆ บรรจุของตามปริมาณดังที่แสดงไว้ก็ได้"

ฉะนั้น ในทางปฏิบัติ ถ้าหากมีการสอบสวน ปรากฏว่าภาชนะที่บรรจุใดมีปริมาณน้ำหนักจริงเกินกว่าที่แสดงไว้ เจ้าหน้าที่จะเรียกเก็บอากรตามน้ำหนักจริงที่สอบสวนได้ตามความเป็นจริง แต่ถ้าหากว่าภาชนะบรรจุใดมีปริมาณน้ำหนักจริงน้อยกว่าที่แสดงไว้ เจ้าหน้าที่พนักงานจะเรียกเก็บอากรตามเครื่องหมาย หรือป้ายที่แสดงไว้นั้น

ข. การเสียอากรตามราคา คือ การคิดค่าอากรที่ต้องเสีย เป็นอัตราร้อยละแห่งราคาสินค้าแต่ละชนิดที่นำเข้าหรือส่งออกนั้น เช่น

ประเภพิกัค้อตราสุลกากรที่	๒๐.๐๒	ถุงมือทุกชนิด ถักแบบนิต์เกิดหรือแบบโคร เซตชนิดที่ไม่เย็บควย	
		ยางหรือไม้ป่นยาง	อัตรารอยละ ๓๐
" " " "	๒๑.๐๑	เครื่องแต่งกายชั้นนอกของชายและเด็กชาย	อัตรารอยละ ๓๐
" " " "	๒๔.๐๓	รองเท้าพื้นทำควยไม้หรือไมคอร์ก	อัตรารอยละ ๓๐

อนึ่ง ในมาตรา ๕ แห่งพระราชกำหนดพิกัค้อตราสุลกากร ได้บัญญัติเพิ่มเติมว่า "ของที่ต้องเสียอากรตามราคานั้น อธิบดีกรมสุลกากรจะประกาศเป็นครั้งคราวก็ได้ว่าราคาในท้องตลาด เป็นรายเฉลี่ยสำหรับของประเภทหนึ่งประเภทใด กำหนดเป็นเงินเท่าใด ให้ถือราคาเช่นนี้เป็นเกณฑ์ประเมินเงินอากร ในประเภทของที่ประกาศนั้นแทนราคาอันแท้จริงในท้องตลาด นับตั้งแต่วันประกาศเป็นต้นไป จนกว่าจะมีประกาศยกเลิกหรือเปลี่ยนแปลง

การประกาศให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา"

สำหรับความหมายของคำว่า "ราคาอันแท้จริงในท้องตลาด" และ "ราคา" ธรรมดา มาตรา ๒ แห่งพระราชบัญญัติพิกัค้อตราสุลกากร ได้ให้คำวิเคราะห์ศัพท์ไว้ว่า "คำว่า" ราคาอันแท้จริงในท้องตลาด" หรือ "ราคา" แห่งของอย่างใดนั้น หมายความว่าราคาขายส่งเงินสด (ในส่วนของขาเข้า ไม่รวมค่าอากร) ซึ่งจะพึงขายของประเภทและชนิดเดียวกันได้ โดยไม่ขาดทุน ณ เวลาและที่ที่นำของเข้าหรือส่งของออกแล้วแต่กรณี โดยไม่มีหักทอนหรือลดหย่อนราคาอย่างใด"

ดังนั้น สินค้าใดที่ต้องเสียอากรตามราคา ก็จะต้องถือเอาราคาที่กฎหมายบัญญัติไว้ เป็นหลักการก่อน เว้นแต่ผู้นำเขารายใดที่มีเอกสารบัญชีราคาสินค้าเป็นหลักฐานเชื่อถือได้อย่างแน่นอน ในทางปฏิบัติก็ถือราคาที่น่าพอใจ เชื่อถือได้นั้นเป็นเกณฑ์คำนวณ

ค. การ เสียอากรในจำนวนเงินที่สูง เนื่องจากตามพระราชกำหนดพิกัค้อตราสุลกากร ได้กำหนดให้สินค้าบางชนิดมีการ เสียอากรทั้งตามราคาหรือตามสภาพ สำหรับสินค้าชนิดเดียวกันนั้น เช่น

ประเภพิกัค้อตราสุลกากรที่	๑๕.๑๓	เนยเทียม น้ำมันหมเทียม และไขมันอื่น ๆ ที่จัดทำเพื่อ	บริโภค
		อัตรามราคา	รอยละ ๒๕ หรือกิโลกรัมละ ๔.๕๐ บาท
" " " "	๒๑.๐๕	ผ้าเช็ดหน้า	อัตรามราคา
			รอยละ ๓๐ หรือมีนละ ๒.๐๐บาท
" " " "	๒๖.๐๑	ก. รมกระดาษ	อัตรามราคา
			รอยละ ๓๐ หรือมีนละ ๓.๐๐บาท

ซึ่งตามมาตรา ๕ ทวิ แห่งพระราชกำหนดที่กฤษฎีกาสกุลการ บัญญัติว่า "ของใด ที่ระบุไว้ให้เสียอากรทั้งตามราคาและตามสภาพ ให้เสียอากรในอัตราที่เป็นเงินสูงกว่า" ดังนั้นการคำนวณจำนวนอากรสำหรับสินค้าบางชนิดตามบทบัญญัติมาตรานี้ จึงต้องมีการ เปรียบเทียบอากร ที่จะต้อง เสียทั้งตามราคาและตามสภาพว่าอัตราใดสูงกว่าก็ต้อง เสียอากรในจำนวนที่คำนวณเป็นเงินสูงกว่า

๓. การชำระค่าอากร จากบทบัญญัติมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติสกุลการที่กล่าวอ้างแล้ว ประกอบกับจำนวนค่าภาษีอากรที่คำนวณได้จาก เวลาที่นำเข้าหรือส่งออกและวิธีการคำนวณค่าอากรตามข้อ ๑ และ ๒ ข้างต้นนั้น ย่อมเป็นหน้าที่ของผู้นำเข้าหรือส่งออกที่จะต้องนำส่งค่าอากรแก่พนักงานเจ้าหน้าที่กรมสกุลการ ในระยะเวลาที่ออกใบขนสินค้าโดยไม่ว่าวิธีใด อาจจำแนกวิธีการชำระ ค่าภาษีอากรออกได้เป็น ๓ วิธี คือ

- ก. การชำระด้วยเงินตรา
- ข. การชำระด้วยเช็ค
- ค. การชำระด้วยสินค้า

ก. การชำระด้วยเงินตรา เงินตรา หมายถึง เงินตราไทยที่ชำระหนี้ได้ตามกฎหมาย และมีใช้เงินตราต่างประเทศ

ข. การชำระด้วยเช็ค เช็คในพินัยหมายถึง เฉพาะเช็ค ของธนาคารแห่งประเทศไทย เช็คที่มีธนาคารค้ำประกัน เช็คที่ธนาคารเซ็นสั่งจ่าย หรือเช็คที่ธนาคารรับรองหลัง เช็คซึ่งมีรายการถูกต้องตามมาตรา ๕๘๘ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เป็นเช็คขีดคร่อมสั่งจ่ายแก่กระทรวงการคลังหรือกรมสกุลการ และถ้าเป็นเช็คลงวันที่ก่อน วันชำระต้องไม่เกิน ๓๐ วัน หากเกิน ๓๐ วัน แต่ไม่เกินกำหนดเวลาตามกฎหมาย ก็ให้เป็นอำนาจและความรับผิดชอบของอธิบดีที่จะพิจารณาเป็นแต่ละรายไป โดยให้ถือปฏิบัติตามคำสั่งทั่วไป กรมสกุลการ ที่ ๑๕/๒๕๑๔ ลงวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๑๔ เกี่ยวกับระเบียบว่าด้วยการชำระเงินผลประโยชน์รายได้เป็นเช็ค แต่มิให้ใช้เช็คลงวันที่ล่วงหน้า

ค. การชำระด้วยสินค้า หมายถึง การรับของไว้แทนค่าภาษี หรือกรมสกุลการ ชื่อของนั้นทั้งหมด หรือบางส่วนโดยเพิ่มจากราคาที่แสดงไว้อีก ๒% เป็นค่าภาษีสำหรับเฉพาะกรณี ที่ไม่ตกลงกันในเรื่องราคาอันแท้จริงในท้องตลาด สำหรับสินค้านั้น ๆ ตามบทบัญญัติมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติสกุลการ ซึ่งบัญญัติว่า "ถ้าไม่ตกลงในเรื่องราคาอันแท้จริงในท้องตลาดสำหรับของอย่างใด ๆ

ให้อธิบดีมีอำนาจที่จะรับของนั้นไว้เป็นค่าภาษี ถ้าจะซื้อของนั้นไว้ทั้งหมด ถ้าแต่ส่วนหนึ่งส่วนใด ถ้ากองหนึ่งกองใดในของชนิดหนึ่ง ถ้าประเภทหนึ่ง เต็มทั้งส่วนๆทั้งกอง ตามราคาที่ได้แสดงไว้เพิ่มขึ้น อีกร้อยละสองกึ่ง....."

ภาษีอากรอื่นที่เกี่ยวข้อง

อนึ่ง การเสียภาษีอากรดังกล่าวข้างต้น ใดนั้นแต่เฉพาะภาษีอากรศุลกากรเท่านั้น แต่อย่างไรก็ดี นอกจากภาษีศุลกากรแล้ว ผู้นำเข้าหรือผู้ส่งออก ยังต้องมีหน้าที่เสียภาษีอากรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องด้วย คือ ภาษีการค้า และภาษีบำรุงท้องถิ่น

๑. ภาษีการค้าสำหรับสินค้าที่นำเข้า

๑.๑ หลักเกณฑ์ในการคำนวณเพื่อกำหนดมูลค่าของสินค้าที่นำเข้าเป็นรายรับ คือ

๑.๑.๑ สินค้าทุกชนิดนอกจาก รถยนต์ รถจักรยานยนต์ น้ำมันแร่ น้ำมันเบนซิน น้ำมันก๊าด น้ำมันดีเซล น้ำมันเชื้อเพลิงหนัก น้ำมันหล่อลื่น น้ำมันเบรค ซีเมนต์ สุรา รถจักรยาน กระจกป่น เบียร์ และผลิตภัณฑ์ยาสูบ และสินค้าตามที่อธิบดีกรมสรรพากรได้ระบุโดยอนุมัติรัฐมนตรีตามมาตรา ๗๕ อัญสุ ตามประมวลรัษฎากร ให้คำนวณรายรับจากราคา C.I.F. (ราคาสินค้าที่รวมค่าประกันภัยและค่าขนส่ง) บวกด้วยค่าอากรขาเข้า และกำไร

มาตราชานตามอัตราที่กำหนด ดังปรากฏในหนังสือพิกัตอัตราศุลกากรและภาษีอากรกรมศุลกากร

๑.๑.๒ สำหรับสินค้า รถยนต์ รถจักรยานยนต์ น้ำมันแร่ น้ำมันเบนซิน น้ำมันก๊าด น้ำมันดีเซล น้ำมันเชื้อเพลิงหนัก น้ำมันหล่อลื่น น้ำมันเบรค ซีเมนต์ สุรา รถจักรยาน กระจกป่น เบียร์ และผลิตภัณฑ์ยาสูบ ให้คำนวณรายรับตามราคาตลาด ตามประกาศของกรมสรรพากร

๑.๒ เมื่อได้ยอดรายรับของมูลค่าที่นำเข้าแล้ว ให้คำนวณจำนวนภาษีการค้าที่ต้องเสียตามอัตราภาษีเป็นร้อยละของรายรับ สำหรับสินค้าแต่ละชนิด ที่ระบุในบัตรหรืออัตราภาษีการค้า หรือที่ปรากฏในหนังสือพิกัตอัตราศุลกากรและภาษีอากรกรมศุลกากร

๑.๓ ยอดภาษีการค้าที่คงเสียจริง เท่ากับจำนวนภาษีที่คำนวณได้ ในข้อ ๑.๒ หักด้วย
๒% ถ้าหากผู้นำเข้าได้ชำระภาษีการค้าในวันนำเข้า ตามประกาศกระทรวงการคลังว่าด้วยภาษี การ
ค้า ลงวันที่ ๖ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๐๘

๒. ภาษีการค้าสำหรับสินค้าส่งออก

๒.๑ ภาษีที่นำมาใช้คำนวณเพื่อเสียภาษีการค้าให้มูลค่าของสินค้าในวันส่งออก
นอกราชอาณาจักร แต่ไม่รวมอากรขาออก ซึ่งหมายถึงราคาสินค้า ณ ท่าเรือ คือราคา F.O.B.
(หักอากรศุลกากร ถ้ามี)

๒.๒ ประเภทของสินค้าที่ส่งออก ซึ่งยังคงต้องเสียภาษีการค้า คือ

๒.๒.๑ สินค้าและวัตถุพลอยได้ตามประเภทการค้า ๑ ชนิด ๑ (ง) ซึ่งผู้
ผลิตได้รับยกเว้นภาษีการค้าภายในประเทศ แต่ส่งออกต้องเสีย ภาษี
การค้าในอัตราร้อยละ ๒.๐ ของรายรับ ได้แก่อัตราดังนี้ คือ

ก. ปอทุกชนิดรวมทั้งเศษปอ ไม่ว่าดิบหรือผ่านกรรมวิธีใด ๆ แล้วรวม
ทั้งปอที่เป็นเส้นใย แต่ไม่รวมถึงปอที่ปั่นเป็นเส้น หรือวัตถุประคิษฐ์อื่น
จากปอ

ข. ถั่วทุกชนิดไม่ว่ากระเทาะเปลือก หรือทั้งเปลือก บดทำให้เป็นชีก
หรือขึ้น รวมทั้งกากถั่ว แต่ไม่รวมถึงแป้งถั่ว หรือถั่วที่ผ่านกรรมวิธีเพื่อ
ทำเป็นอาหาร นอกจากอาหารสัตว์

ค. ข้าวโพค ไม่ว่าจะฝักหรือเมล็ด อบ บด ทำให้เป็นชีกหรือขึ้น แต่
ไม่รวมถึงแป้งข้าวโพค หรือข้าวโพคที่ผ่านกรรมวิธี เพื่อทำเป็นอาหาร
นอกจากอาหารสัตว์

ง. เมล็ดกะทัง

จ. ข้าวเปลือก ข้าวฟ่าง ข้าวสาลี

ฉ. กากน้ำตาล กากมะพร้าว

ช. ไม้ไผ่ ไม้รวก ไม่ว่าผ่านกรรมวิธีใด ๆ แล้วหรือไม่แต่ไม่รวมถึง
วัตถุประคิษฐ์จากไม้คังกล่าว

- ข. มันสำปะหลัง ไม่ว่าจะป็นหัวหรือจัดทำเป็นผงแห้ง เส้น ก้อน แท่ง ผอย ชัน เม็ด หรือจัดทำในลักษณะอื่น รวมทั้งกากมันสำปะหลัง
- ฅ. ฝ่าย นุน จิว งาว ไม่ว่าจะทั้งลูก กะเทาะเปลือก หรือแยกส่วนแล้ว รวมทั้งเมล็ด แต่ไม่รวมถึงปุยฝ้ายที่แยกเมล็ดออกจากแล้ว
- ฉ. สัตว์ทุกชนิดที่มีใช้สั้วน้ำและสั้วปีก รวมทั้งวัตถุพลอยได้จากสัตว์ แต่ไม่รวมถึงกิจการฆ่าสัตว์
- ค. ครั่งคิบ ครั่งเม็ด
- ฅ. หนังสั้วที่ยังไม่ได้ฟอก
- ฉ. รังไหม เส้นไหมธรรมชาติ ไม่ว่าจะคิบหรือผ่ายกรรมวิธีใด ๆ รวมทั้งที่ตีเกลียว

๒.๒.๒. ส่งออกซึ่งสัตว์น้ำทั้งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต และส่วนต่าง ๆ ของสัตว์ ไม่ว่าจะสด แช่เย็น แช่เย็นจนแข็ง รวมทั้งที่ใส่เกลือ หรือใส่น้ำแข็งเพื่อรักษาไว้มิให้เสียชั่วคราว ระหว่างการขนส่ง ต้องเสียภาษีการค้าในอัตราร้อยละ

๑.๕ ของรายรับ

๒.๒.๓. สินค้าตามประเภทการค้า ๑ ชนิด ๔ ซึ่งเก็บภาษีเฉพาะจากตู้ส่งออกเท่านั้น คือ

ก. สินค้าประเภทแร่โลหะ หรือสินแร่โลหะทุกชนิด นอกจากมันганиส แต่ไม่รวมถึงวัตถุประดิษฐ์จากแร่โลหะ หรือจากแร่โลหะ ต้องเสียภาษีในอัตราร้อยละ ๔.๐ ของรายรับ

ข. ยางแผ่นหรือยางชนิดอื่นอันผลิตขึ้น หรือได้มาจากส่วนใด ๆ ของต้นยางพารา แร่หรือสินแร่มันганиส ไม่ว่าจะป็นโลหะหรืออโลหะ แต่ไม่รวมถึงวัตถุประดิษฐ์จากยาง จากแร่หรือสินแร่ดังกล่าว ต้องเสียภาษีในอัตราร้อยละ ๑.๕ ของรายรับ

๓. ภาษีบำรุงท้องถิ่น อันหมายถึงภาษีบำรุงเทศบาล ภาษีได้สุขาภิบาล หรือรายได้จังหวัด ซึ่งผู้นำเข้าหรือส่งออก จะต้องเสียเป็นอัตราร้อยละของภาษีการค้า ซึ่งคานศุลกากรต่าง ๆ จะเรียกเก็บพร้อมทั้งภาษีการค้าและอากรศุลกากร เช่น

คานศุลกากร	ท่ากรุงเพฯ	เรียกเก็บภาษีบำรุงเทศบาล	ร้อยละ ๑๐	ของภาษีการค้า
	กระบี่	เรียกเก็บภาษีบำรุงเทศบาล	ร้อยละ ๕	"
	ปากัง เนซาร์	เรียกเก็บรายได้จังหวัด	ร้อยละ ๑๐	"
	เกาะสมุย	เรียกเก็บรายได้สุขาภิบาล	ร้อยละ ๑๐	"

อนึ่ง อัตราการ เรียกเก็บดังกล่าว เป็นไปตามคำสั่งทั่วไปกรมศุลกากร ที่ ๑๕/๒๕๐๘ เรื่องการจัดเก็บภาษีบำรุงเทศบาล รายได้สุขาภิบาล หรือรายได้จังหวัด พร้อมกับการเก็บภาษีการค้า สำหรับการนำสินค้า ส่วนการส่งสินค้าออกนั้น เฉพาะชาวแทนันท์ต้องเสียภาษีบำรุงเทศบาลดังนี้ คือ ชาวชาวและชาวกลอง อัตราร ๑๐๐ กิโลกรัม ต่อ ๑ บาท ส่วนชาวเป็ดือก ปลายชาว และรำชาวอัตราร ๑๐๐ กิโลกรัมต่อ ๕๐ สตางค์ เศษของ ๑๐๐ กิโลกรัมตั้งแต่ ๕๐ กิโลกรัมขึ้นไป ให้นับเป็น ๑๐๐ กิโลกรัม ส่วนเศษของ ๑๐๐ กิโลกรัมที่ต่ำกว่า ๕๐ กิโลกรัมให้หักทิ้ง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย